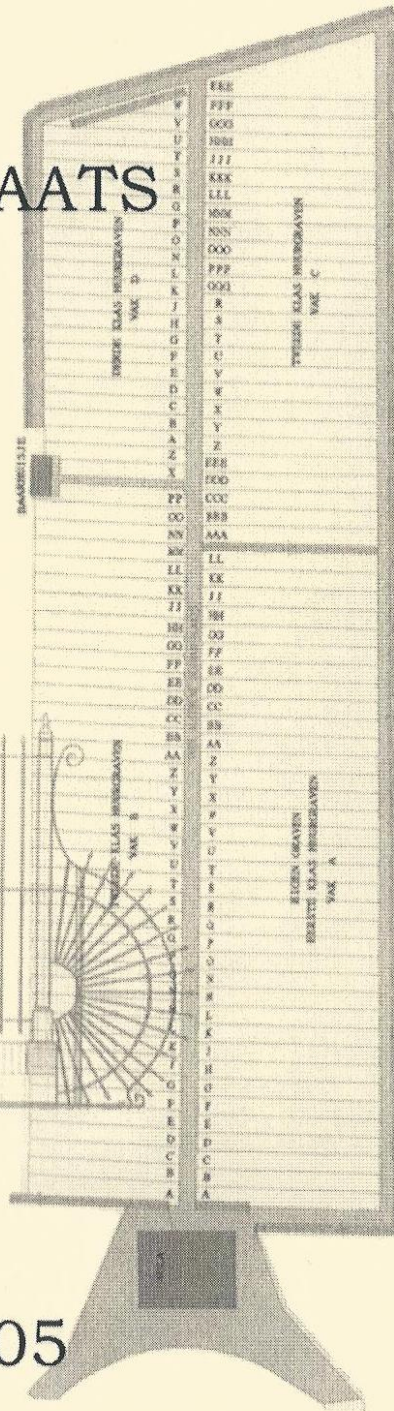

STICHTING OUDE BEGRAAFPLAATS GOUDA

jaargang 6
nummer 11
voorjaar 2005

Voorwoord:

Voor u ligt het nieuwe nummer van ons mededelingenblad. Er is intussen weer heel wat gebeurd. De smaakmaker zit in de laatste fase. Er heeft een artikel over Malva Marina Reyes in het NRC gestaan. Over haar is ook een artikel verschenen in het monumentenblad. In deze uitgave hopen we u weer aan aantal wetenswaardigheden over de begraafplaats te kunnen vertellen.

Mededelingen:

- **Opendagen 2005.**

-24 april	12-16 uur
-28 mei	10-16 uur
-12 juli	19.30 uur (avondwandeling)
-10 september	10-16 uur (open monumentendag)
- **Verstrooiingen.**
Verstrooiingen kunnen plaatsvinden op het daarvoor bestemde strooipad, na overleg met de beheerder van het IJsselhof.
- **Oproep.**
Voelt u zich geroepen om ook een bijdrage aan dit blad te leveren, dan kunt u met één van de in de colofon vermelde adressen contact opnemen.
- **Smaakmaker.**
De werkzaamheden in het kader van de Smaakmaker Oude Begraafplaats zijn nagenoeg afgerond (zie verder op in dit blad.)
- **Donaties.**
Indien u, uw donatie al heeft overgemaakt, onze hartelijke dank daarvoor.
- **Feestelijk opening Smaakmaker.**
Door de wateroverlast van een gesprongen waterleidingsbuis is de Vastgesteld opening van 30 maart tot nader orde uitgesteld. Let op publicaties in de krant.
- **Boek Levend Verleden.**
In het kader van de Smaakmaker zijn we er ook geslaagd het boek Levend Verleden opnieuw te doen uit komen. Zie verder op in dit blad.

Jaarverslag Stichting Oude Begraafplaats Gouda 2004.

1. Bestuur.

Het bestuur van de stichting bestond dit jaar uit de volgende mensen.

Ed van Rossum, voorzitter en secretaris a.i.

Inez Meter, penningmeester.

Loet van Vreumingen. lid.

Koos Massar, lid en inventarisator

Arie van Muiden. lid

Nico Koning. lid.

Adviseurs: Piet Franken, beheerder IJsselhof.

2. Donateurs.

De stichting had op 31 december 2004, 102 donateurs.

3. Activiteiten.

Het bestuur kwam 4 keer bijeen. Incidenteel is er nog overleg geweest met betrokken omtrent de voortgang van de Smaakmaker.

Na de zomer vakantie is men begonnen met de realisatie van de plannen omtrent de Smaakmaker. Het hele gebied in de omgeving van de Oude Begraafplaats wordt op een voortvarende manier aangepakt. Naast alle ingrepen wat betreft de woonomgeving in de Bosweg en de Vorstmanstraat, die ondermeer betrekking hadden op de parkeerplaatsen, de vuilcontainers, het herinrichting van de straat en de parkeerplaatsen, zien we ook een mooi resultaat van het nieuw ingerichte voetbalveld. Voor de begraafplaats is de meest ingrijpende verandering, het verplaatsen van de entreepartij. Deze staat nu veel meer in het zicht. Ook zijn er intussen 50 zerken gerestaureerd. Enkele daarvan zijn omraasterd met een nieuw hek, zodat de oude luister hersteld is. Op dit moment zijn de werkzaamheden nog in volle gang. Het ziet er naar uit dat de opening zal plaats vinden op 30 maart as.

4. Nieuwsbrief.

Dit jaar zijn de nieuwsbrieven 9 en 10 verschenen. Dit jaar in een nieuwe layout, waar we trots op zijn. De beschreven onderwerpen waren naast de vaste rubrieken:

Restauratie van graven (nrs 9 en 10).

Het graf van Malva Marina Reyes (nrs 9 en 10)

Smaakmaker Oude Begraafplaats (nrs 9 en 10)

5. Inventarisatie.

Het fotoarchief is dit jaar weer uitgebreid. Een tweede inventarisatie van de grafstenen is door ons bestuurslid Koos Massar enthousiast ter hand genomen. Hij heeft al vele nieuwe ontdekkingen gedaan. T.z. t. zullen zijn bevindingen aan de eerste inventarisatie worden toegevoegd. De bedoeling is om een database programma te maken met een combinatie van de oude en nieuwe inventarisatiegegevens gecombineerd met de gegevens uit de begraafboeken.

6. De Smaakmaker.

De werkzaamheden zijn in volle gang. Met name het totaal nieuwe hekwerk zal de uitstraling van de begraafplaats vergroten.

7. Strooipad.

Voor zover ons bekend hebben dit jaar een 6 tal verstrooiingen op het strooipad plaats gevonden. In het kader van de Smaakmaker wordt de muur achter het strooipad asbest vrijgemaakt en opgeknapt, waardoor onze hartelijke dank aan Uniqema.

8. Vandalisme.

Helaas zijn er dit jaar een 20 tal graven door vandalisme vernield. We zijn hard doende om alle schade zo snel mogelijk te laten herstellen.

Januari 2005

Ed van Rossum, secretaris a.i.

De Hekendorpse begraafplaats. door Loet van Vreumingen

Komend vanuit Hekendorp richting Oudewater ligt naast de kruising met de Zuringkade een piepkleine begraafplaats (zo'n 170 graven).

In 1872 gaf G.S. een machtiging af aan Hekendorp en Papekop voor een openbare begraafplaats. De grondkosten bedroeg toen 532 gulden. Iets later werd de beheerderwoning met op de gevel "Momento-Mori" gebouwd.

De dodenakker ligt als optrekkende heerd achter het gebouw, waardoor het vanaf de weg nauwelijks opvalt. Het terrein telt een aantal beuken. De grondslag bestaat uit klei op veen. Door verhoging van het polderpeil heeft de beheerder last van grondwater. Daar er nog maar twee grafplekken , met zo'n vier begrafenissen per jaar, open zijn, is het belemmerde perceel aangekocht en opgehoogd met zand.

In de loop van dit jaar zal het gebruikt gaan worden.

Uit landschappelijke overwegingen blijven de twee percelen gescheiden door een sloot en zullen worden verbonden met een bruggetje.

Direct achter de woning ligt de oudste – liggende – steen uit 1924.

Hieronder waren in W.O.II rollen aangebracht zodat de toenmalige beheerder z'n jachtgeweer en radio er kon verstoppen.

Verder op ligt Johannes Vermeer niet de beroemde schilder. Wel ligt de indertijd bekende Hekendorpse kunstschilder Jean Joseph van der Loo, alsmede diens zoon, die er op stond met de voeten naar de buitenkant begraven te worden, zodat hij de polder kon inkijken.

De archiefstukken van deze apart gelegen begraafplaats liggen bij de gemeente Reeuwijk.

De Hekendorpse begraafplaats

Zuiltje blijkt meer te zijn. door Koos Massar

Omdat het project Smaakmaker Oude Begraafplaats nu is afgerond, wil ik een van de graftekens die behandeld is nader beschrijven.

De vijftig graven die door steenhouwer Voskuil en zijn mannen onder handen zijn genomen, had mijn warme belangstelling, waardoor ik regelmatig op de begraafplaats hun vorderingen volgde.

Bij een van die bezoeken, kwam een van de mannen een praatje maken. Hij vertelde dat het graf op veld C, met het zuiltje erop, net voorbij de heg, was aangepakt. Bij het uit de grond halen van het zuiltje kwam een even grote rechthoekige sokkel, met tekst, onder het zuiltje vandaan. Het grafteken is schoongemaakt en op een vierkante plaat van hardsteen gelijmd om het wegzakken in de toekomst tegen te gaan.

De tekst op de sokkel luid:
JONG GESTORVEN / VROEG
BIJ GOD. / ONZE JONGSTE /
LIEVELING / MARIENTJE /
GEB. 6-12-1941 / OVERL. 24-
2-1945.

Bij het archief was zijn overlijdensakte al snel gevonden waarmee zijn volledige naam aan het licht kwam: **Marinus Fetze Klien Beb van Eck.**

Het grafje is te vinden op
Veld C. rij ccc graf 19

Mannen van Voskuil bedankt voor
jullie goede werk op de Oude
Begraafplaats!

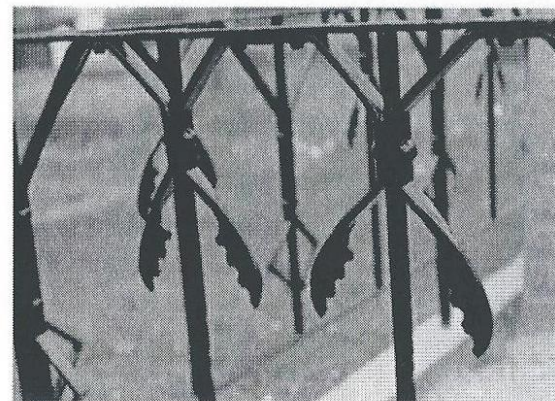
Symboliek. door Koos Massar

Op de Oude Begraafplaats zijn een aantal graven opgeknapt die omraasterd zijn door een smeedijzer hekwerk. Bijna alle hekwerken zijn in oude luister terug gebracht. Ze zijn mooi zwart gelakt waardoor ze goed zichtbaar zijn.

Op de foto is een deel van een hekwerk te zien die de vleugels van een vleermuis voorstellen.

De vleermuis wordt al heel lang geassocieerd met de dood en de nacht.

In de Funerair Lexicon staat de vleermuis als volgt beschreven: Latijn verspertilio, in het Grieks nukteris. Een dier dat zowel positief als negatief wordt beoordeeld. In de oudheid was de vleermuis het symbool van waakzaamheid en zijn oog zou de slaap verdrijven. In Griekse sagen en fabels wordt hij als een schrander maar schuw dier afgeschilderd. Fladderend en piepend als vleermuizen worden in de Odyssee de zielen van de doden in de onderwereld beschreven. De vleermuis is de tegenpool van de witte duif. De duif is een dagdier en onder andere symbool van de Heilige Geest en de Hemel: de vleermuis is een nachtdier en het symbool van de duivel en de hel.

Voor dat het verhaal voor dit nummer begint, moet een fout uit het vorige nummer gerectificeerd worden. Door het inkorten van het verhaal is die fout er in geslopen. Ongeveer in het midden van de bladzijde staat de regel: Bij deze voltreffer zijn ook de kinderen van Adrianus de Rijke omgekomen. Deze zin moet luiden: Bij deze voltreffer zijn ook drie kinderen van de familie de Rijke omgekomen.

Het verhaal achter een opgegraven steen.

In juni van dit jaar waren mijn vrouw en ik bezig op het B-veld (als je de begraafplaats opkomt aan de linker kant voor het baarhuisje) op rij Y met het inventariseren. Zoals altijd, eerst met de breinaald in de grond prikken. Soms kom je delen van het graf waar je mee bezig ben in de grond tegen; stenen banden, palen van de omrastering, delen van kettingen van de omrastering, ornamenten, ect.

Op die dag, tijdens het prikken op een open plek die in de volgende rij doorliep, stuitte ik op een hard voorwerp. Door voorzichtig te prikken kon de grootte worden vastgesteld. Het lag een centimeter of 15 diep in de grond. Door voorzichtig met een lang broodmes om de contouren heen te snijden, kwam de graszode los, die gemakkelijk te verwijderen was.

Daaronder kwam een rechthoekige steen van 36 x 43 cm. te voorschijn. Het bleek een marmeren grafsteen te zijn.

Nadat met een stoffer de steen was schoon gemaakt, werd het volgende tekst zichtbaar: Rust Zacht / Lieve Teetje, met links boven een geknakte bloem.

De begraafboeken, in het archief aan de groeneweg, boden, na geduldig zoeken, meer informatie over wie **Teetje** was.

Haar naam voluit was **Dorothea Catharina Maria Oudshoorn**.

Haar overlijdensakte gaf aan dat ze te Amersfoort was geboren en op 8 april 1928 op 8 april 1928 op vierjarige leeftijd was overleden.

Omdat haar overlijdensakte een uittreksel was van het overlijden te Bleiswijk, werd mijn nieuwsgierigheid gewekt. In de Goudsche Courant van 10 april 1928 vond ik een artikel waarin de tragische dood van **Teetje** beschreven staat.

Droevig ongeval.

Meisje uit den trein gevallen en gedood.

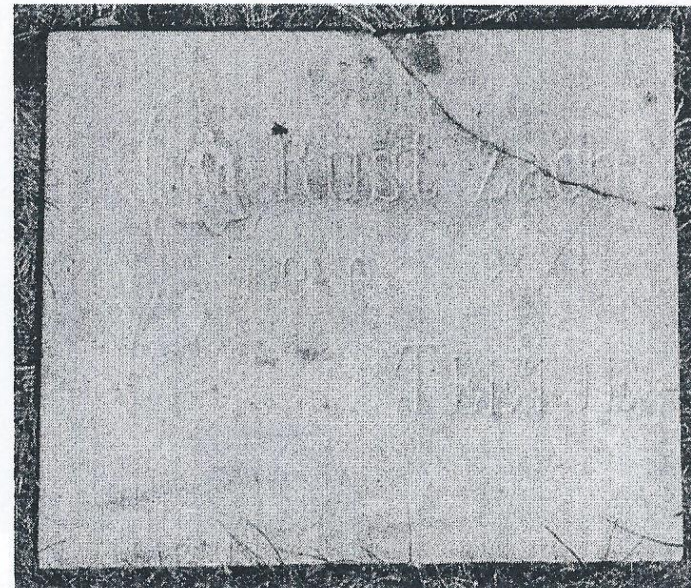
Zondagavond heeft op de spoorlijn den Haag—Gouda een droevig ongeval plaats gehad. De heer Oudshoorn, die met vrouw en kind Zondag naar den Haag was geweest keerde des avonds te 19.49 met trein 129 vandaar naar huis terug. Het 4-jarig dochttertje Dorothea Catharina Maria heeft spelenderwijs tegen de deur van den wagon geleund en plotseling is deze tusschen Bleiswijk en Zoetermeer opengevlogen met het treurig gevolg dat het kind uit den trein viel. Op 't zelfde oogenblik dat dit geschiedde kwam uit de richting Gouda trein 266, die te 19.55 het station Gouda had verlaten, aanstormen. Het ongeval was niet te voorkomen: de arme kleine werd door trein 266 gegrepen en gedood.

Toen trein 129 door den noodrem tot stilstand was gebracht, kon de vader slechts het ernstig verminkt lijkje van zijn tot voor eenige oogenblikken levenslustige kindje aanschouwen.

Het is te denken in welk een rade-loozen toestand de ouders den terugtocht naar huis hebben voortgezet. Het lijkje van het arme kind is overgebracht naar het Van Iterson-Ziekenhuis alhier.

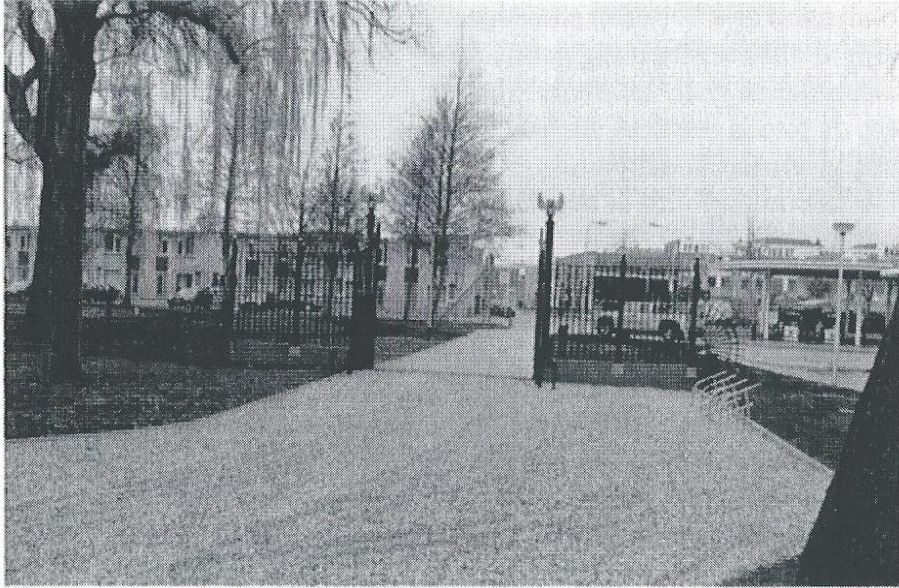
Artikel uit de
Goudse Courant
van 10 april 1928.

Rust Zacht/ Lieve Teetje
Veld B rij Z graf 11

Smaakmaker Oude Begraafplaats:

Deel 3

Het project Smaakmaker Oude Begraafplaats, zit in de eind fase. Naast de grote opknappbeurt voor de Bosweg en de Vorstmanstraat, zien we op de begraafplaats veel veranderingen. De grootste verandering is het verplaatste hek. De verstopte ingang is zo verplaatst dat er een goed zicht op is ontstaan. Je loopt er niet zomaar meer langs. Bovendien is het hek gerestaureerd. Ook de verder omrastering is vervangen. De bovenkant van de muur langs Uniqema is vervangen. Ook zijn er een aantal graven, waarvan sommige met hekwerk gerestaureerd.

Een verheugend bericht. door Inez Meter

“Levend Monument”, een boek met 30 schitterende foto’s en gedichten, geïnspireerd op onze Oude Begraafplaats, zal weer verkrijgbaar zijn. In verband met het Korte Akkeren project rond de begraafplaats heeft de Gemeente Gouda besloten dit boek wederom uit te geven. En het is met een vijftal nieuwe opnamen van de fotograaf Anke Ligteringen nog mooier geworden.

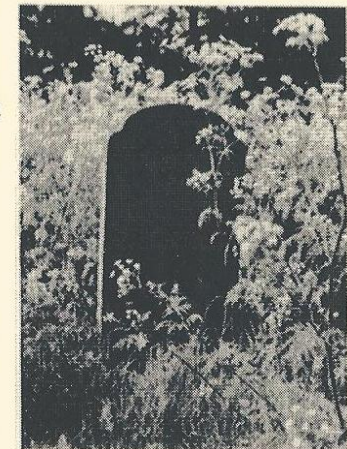
De overhandiging van het eerste exemplaar zal plaats vinden op 15 april a.s. door wethouder R. van Schelven. De locatie is Korte Raam 2 in het atelier van Wilma van Ipenburg en aldaar te koop tijdens het kunstmoment.

Het bijzondere van ‘Levend Monument’ is dat het de Goudse grenzen overstijgt. Het is niet plaats gebonden, dat werd bevestigd in de televisie uitzending ‘van gewest tot gewest’ waar uitvoerig aandacht besteed werd aan deze uitgave.

Daarop kwamen bestellingen uit het hele land binnen waardoor de oplage snel, te snel, uitverkocht was en velen moesten teleurgesteld worden.

Deze geste van de Gemeente wordt dus zeer op prijs gesteld. Voor onze donateurs geldt een speciale prijs € 22.50 (in de boekhandel € 25.-) en is voorts verkrijgbaar tijdens onze open dagen. Tevens bij de bestuursleden van de Stichting Oude Begraafplaats en bij de vereniging ‘Die Goude’.

levend
monument

Anke Ligteringen
en Inez Meter

- GEDENK TE STERVEN -

Staat er boven de toegang van de aula met daaronder veel symbolen:
het midden motief is de zandloper (de tijd)
met aan weerszijde vleugels:
een vogelvleugel (rechts) verwijst naar het goede
de vleermuisvleugel naar de duivel en de hel.
Daaronder de dubbele zeis (de grote maaier)
met in het midden een staartbijtende slang=cirkel=oneindigheid
en daar tussendoor twee gekruiste gedoofte fakkels
naar beneden gericht als symbool van het gedoofte leven.
Over de afgebeelde takken heb ik niets kunnen vinden in de
bron: Funeraire Lexicon.

Een jonge bosuil op een zerk in vak C op 12 april (2de paasdag)

Foto Sibbes